DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.49385>

Authenticity process is conducted by

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 12-02-2021
Kabul Tarihi: 30-07-2021
On-line Yayın: 31-08-2021

Article Type: Research article
Submitted: 12-02-2021
Accepted: 30-07-2021
Published Online: 31-08-2021

Atıf Bilgisi / Reference Information

Kazu, H., Bahçeci, F. & Özer İlhan, M. G. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarını Değerlendirmeleri. *Journal of History School*, 53, 2601-2627.

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM VE YÜZ YÜZE EĞİTİM UYGULAMALARINI DEĞERLENDİRMELERİ¹

Hilal KAZU¹, Ferhat BAHÇECİ² & Mümine Güher ÖZERCAN İLHAN⁴

Öz

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamaları ve yüz yüze eğitimle ilgili görüşlerinin değerlendirilmesidir. Yüz yüze eğitim uygulamaları ile öğretim yapan öğretmenler, dünya genelinde hızlıca yayılan Covid-19 virüsü ile ülkelerin uzaktan eğitime geçmeleri sonucunda uzaktan eğitime başlamışlardır. Bu süreç uzaktan eğitim uygulamaları hakkında tecrübe sahibi olmayan sınıf öğretmenleri yönünden sıkıntılı geçse de öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarını yakından tanımlarını sağlamış ve yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitimi karşılaştırmalı değerlendirebilmelerini kolaylaştırmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılarak yapılan araştırmada veriler, görüşme tekniği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında aktif görev yapan 15 sınıf öğretmeniyle yapılan görüşmelerle elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin teknolojiyi kullanma tecrübeleriyle bağlantılı olarak süreci daha verimli geçirdikleri ancak teknolojiyi kullanma tecrübesi az olan öğretmenlerin süreçte sıkıntı yaşadığı belirlenmiştir.

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %33,4, 2. yazar: %33,3, 3. yazar: 33,3. Etik kurul onayı Fırat Üniversitesi'nde 97132852/100 sayı ve toplantı numarası ile alınmıştır.

¹Doç. Dr., Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, hkazu@firat.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9380-331X

³Dr. Öğr. Üyesi. Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, ferhatbahceci@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-6363-4121

⁴Milli Eğitim Bakanlığı, Sınıf Öğretmeni, mumineguher23@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1940-879X

Öğretmenler, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin yaş grubunun küçük olmasından dolayı veli desteğinin çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmaya katılanlar, mecburiyet durumunda uzaktan eğitimi tercih edebileceklerini fakat mecbur kalınmadığı sürece yüz yüze eğitimi tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak, eğitimin kalitesi bakımından öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin çeşitlendirilerek artırılması ve aynı zamanda velilere yönelik eğitimlerin verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Uzaktan Eğitim, Yüz Yüze Eğitim, Olgubilim

Assessment of Distance Learning and Face to Face Education Applications by Primary School Teachers

Abstract

The purpose of the research is to evaluate the opinions of primary school teachers on distance education and face-to-face education. Teachers who teach with face-to-face education applications have started distance education as a result of countries' transition to distance education with the Covid-19 virus spreading rapidly around the world. Although this process was difficult for primary school teachers who did not have experience in distance education applications, it enabled teachers to closely familiarize themselves with distance education applications and facilitated their comparative evaluation of face-to-face education and distance education. The data was collected by interview technique in this research which was carried out via phenomenology, which is one of the qualitative research patterns. Descriptive analysis method was used for analyzing the data. The data of the study was obtained through interviews with 15 active working classroom teachers in the 2019-2020 academic year. It was determined that the teachers who participated in the study spent the process more efficiently in relation to their experience of using technology, but teachers who had less experience in using technology had difficulties during the process. Teachers stated that parent support is very important because of the small age group of the students in the distance education process. Participants mentioned that distance education can be used in case of necessity, however they prefer face-to-face education rather than distance education in normal conditions. In conclusion, it is thought that diversification and increase of the in-service training should be given to teachers in terms of the quality of education, and providing the training for parents at the same time could be beneficial.

Keywords: Primary School Teacher, Distance Education, Face to Face Education, Phenomenology

GİRİŞ

Eğitim süreci bilimsel, teknolojik, toplumsal vb. gelişmelerin gerektirdiği nitelikli insanı yetiştirmeyi amaçlamış ve yıllar boyu bu amaç doğrultusunda değişiklikler yaşamıştır. Başlangıcından günümüze kadar eğitim süreci içerisinde farklı uygulamalar kullanılmış ve kullanılmaya devam etmektedir. Daha çok yüz yüze eğitim yöntemi tercih edilmekle birlikte günümüzde uzaktan eğitim, e-öğrenme yaklaşımı, çevrimiçi öğrenme-öğretme yaklaşımı, mobil öğrenme, artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik gibi uygulamalar da tercih edilen uygulamalar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dünya genelinde 2019 yılı Aralık ayı itibariyle yayılmaya başlayan Covid-19 virüsü ile beraber 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü küresel pandemi ilan etmiştir (WHO, 2020). Virüsle beraber dünya çapında eğitim sistemlerinin etkilenmesinden dolayı ard arda okullar ve yüksek öğretim kurumları kapanmıştır (Wikipedia, 2020). Sürecin uzun sürecek olması eğitimin uzaktan olarak devam etmesini gerektirmiş ve böylece eğitim kurumları uzaktan eğitime başlamışlardır. Ülkemizde de diğer ülkelerde olduğu gibi eğitimin sekteye uğramaması amacıyla MEB ve YÖK'ün öğretim kademeleri hızlı bir şekilde açık ve uzaktan eğitim uygulamalarını kullanmaya başlamışlardır (Can, 2020).

Uzaktan eğitim, öğretici ve öğrenenin fiziksel olarak aynı ortamda bulunmadığı eğitim uygulamasıdır. Genellikle büyük yaş gruplarına verilen uzaktan eğitim, yaşanan pandemi süreciyle ilkökul hatta okul öncesi döneme inmiş durumdadır. Kaya (2002) uzaktan eğitimi, uzaktan öğretim ve uzaktan öğrenim olarak iki kısımda açıklamaktadır. Uzaktan öğretim kısmı öğretmeni ilgilendirirken, uzaktan öğrenim kısmı öğrenciyi ilgilendirmektedir. Öğretici ve öğrenenin aynı anda, aynı ortamda fiziksel olarak bulunmasıyla gerçekleşen yüz yüze eğitim yüzyıllar boyunca devam eden geleneksel öğretim olarak da bilinmektedir.

Alanyazında uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılması üzerine yapılan çalışmaların çoğunluğunun öğrenciler üzerine yapıldığı görülmektedir. Yine çalışmalar incelendiğinde, sınıf öğretmenlerine uzaktan eğitim ile ilgili söz hakkının verildiği çok az sayıda nitel çalışma bulunmaktadır (Demir ve Özdaş, 2020; Kantos, 2020; Altıntaş Yüksel, 2021). Sınıf öğretmenlerinin yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim uygulamalarını değerlendirmelerini amaçlayan bu çalışmanın, içinde bulunduğumuz pandemi süreci ve bunun devamındaki uzaktan eğitimle desteklenecek olan eğitim süreçlerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Salgından dolayı ülke yönetimleri uzaktan eğitim kararı almışlardır ve yüz yüze eğitim veren öğretmenler bir anda uzaktan eğitim sürecine başlamışlardır. Uzaktan eğitim yöntemlerinin kullanıldığı süreçte sınıf

öğretmenlerinin bu yöntemleri ne kadar etkili kullanabildikleri ve süreci yönetebildikleri eğitim ve öğretimin kalitesi bakımından önem arz etmektedir.

Eğitim 4.0 ile birlikte uzaktan eğitime ağırlık verileceği gerçeğini göz önüne alırsak, bu işin asıl yükünü göğüsleyen öğretmenlerin görüşleri ve değerlendirmeleri oldukça önemlidir. Bu çalışmada yıllardır süre gelen yüz yüze eğitim ile dünyayı saran Covid-19 virüs sürecinde yaşanan uzaktan eğitimin sınıf öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır;

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreci hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları kolaylıklar ve zorluklar nelerdir?

Sınıf öğretmenlerinin yüz yüze eğitim süreci hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Sınıf öğretmenlerinin yüz yüze eğitimde yaşadıkları kolaylıklar ve zorluklar nelerdir?

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimi karşılaştırdıklarında düşünceleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Nitel bir çalışma olan bu araştırmada olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji, farkında olduğumuz ancak derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olguları araştırmak için kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.72). Sart (2017) fenomenolojiyi kişilerin bir olguyu nasıl deneyimledikleriyle ilgili çalışma olarak tanımlamaktadır. Fenomenolojik çalışmalarda bireyler daha önce fark etmedikleri veya üzerinde düşünmedikleri anlam ve yaşantıları ortaya koyabilirler (Büyüköztürk vd., 2019, s.22). Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin deneyimledikleri uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri derinlemesine belirlenmeye çalışılıp veriler yalnızca öğretmenlerin görüşlerinden oluştuğu için fenomenoloji deseni kullanılmıştır.

Araştırmanın Katılımcıları

Fenomenolojik araştırmalarda veri kaynakları, olguyu yaşayan ve yansıtabilecek kişi veya gruplardır (Büyüköztürk vd., 2019, s.22). Bu araştırmadaki veriler, olguyu birebir yaşayan kişiler olan sınıf öğretmenlerinden

toplanmıştır. Araştırmaya Elazığ ilinde 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında aktif olarak sınıf öğretmenliği görevini devam ettiren 15 öğretmen katılmıştır. Katılımcıların seçiminde kolay ulaşılabilir ve gönüllü olmaları etkili olmuştur. Öğretmenlere çalışmada kullanılmak üzere numaralar verilmiştir. Öğretmenlere verilen numaralar, doğum tarihleri, mesleki kıdemleri, veri toplama şekli ve görüşme süreleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Doğum Tarihi, Mesleki Kıdemi, Görüşme Yöntemi VE Görüşme Süreleri

Öğretmenin Numarası	Cinsiyet	Doğum Tarihi	Mesleki Kıdem	Görüşme Şekli	Görüşme Süresi
Ö ₁	Erkek	1955	39	Zoom Programı (Görüntülü)	14:22 dk
Ö ₂	Erkek	1960	40	Telefon konuşması	23:20 dk
Ö ₃	Erkek	1979	14	Zoom Programı (Görüntülü)	20:54dk
Ö ₄	Erkek	1967	29	Zoom Programı (Görüntülü)	09:16 dk
Ö ₅	Erkek	1968	27	Zoom Programı (Görüntülü)	22:32 dk
Ö ₆	Kadın	1975	17	Zoom Programı (Görüntülü)	19:54 dk
Ö ₇	Kadın	1965	32	Telefon konuşması	22:06 dk
Ö ₈	Kadın	1968	32	Telefon konuşması	41:16 dk
Ö ₉	Kadın	1967	28	Telefon konuşması	26:06 dk
Ö ₁₀	Erkek	1985	12	Zoom Programı (Görüntülü)	16:57 dk
Ö ₁₁	Kadın	1982	18	Zoom Programı (Görüntülü)	11:15 dk
Ö ₁₂	Kadın	1990	6	Zoom Programı (Görüntülü)	13:29 dk
Ö ₁₃	Erkek	1982	14	Telefon konuşması	15:00 dk
Ö ₁₄	Erkek	1986	10	Telefon konuşması	18:49 dk

Ö ₁₅	Kadın	1983	15	Telefon konuşması	21:25 dk
-----------------	-------	------	----	----------------------	----------

Tablo 1 de görüldüğü üzere 8 öğretmenle Zoom programı kullanılarak görüntülü görüşme yapılmış, görüşmeler kayıt altına alınmıştır. 7 öğretmenle telefonda görüşme yapılmış ve görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşmelerimizin en uzununu 41 dakika 16 saniye sürerken en kısa görüşme 9 dakika 16 saniye sürmüştür.

Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Verilerin toplanmasında nitel araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama tekniği olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Steward ve Cash (1985) görüşmeyi tanımlarken, ciddi ve önceden belirlenmiş bir amaç için soru cevaba dayalı etkileşimli iletişim süreci ifadesini kullanmışlardır (Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.119). Araştırmacılar tarafından alanyazın taraması yapılmış ve görüşme esnasında konunun dağılması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır. Sorular eğitim bilimleri alanında iki öğretim elemanı tarafından kontrol edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılmayan üç sınıf öğretmeni tarafından anlaşılabilirliği kontrol edilmiştir. Bu çalışmalardan sonra görüşme sorularına son hali verilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasına Etik Kurul değerlendirilmesinin ardından başlanmıştır.

Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Katılımcı öğretmenlere aydınlatılmış onam formu gönderilmiş, içinde bulunduğumuz süreç dolayısıyla onayları sözlü olarak alınmış ve isimlerinin üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı yönünde garanti verilmiştir. Görüşmeler sınıf öğretmenlerinin istedikleri gün, saat aralığı ve şartlarda yapılmıştır. Görüşmeler kayıt altına alındıktan sonra bilgisayar ortamında yazıya dökülerek önceden belirlenen temalara göre betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel analizde veriler, temalara göre yorumlanır ve özetlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.224). Araştırmada yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların verdiği cevapların benzerlik ve farklılıklarına göre temalar oluşturulmuştur. Katılımcı öğretmenlerin görüşleri Ö₁, Ö₂, Ö₁₅ olarak düzenlenmiş ve görüşlerine bulgular kısmında yer verilmiştir.

Araştırmanın inandırıcılığını sağlamak için geçerlik ve güvenilirlik bir araştırmanın en önemli ölçütleridir. Bu bağlamda nitel bir çalışmanın verilerinin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırma sonuçlarına nasıl ulaşıldığının belirtilmesi önem arz etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.264). Bu araştırmada, araştırmanın geçerliliğini sağlamak amacıyla verilerin analiz süreci

ayrıntılı olarak verilmiştir. Araştırmacılar tarafından katılımcıların görüşleri ayrı ayrı kodlanmıştır. Güvenirliğinin belirlenmesi amacıyla araştırmada yapılan kodlamaların eğitim alanında uzman iki öğretim üyesinin değerlendirmeleri sonucunda uyuşum düzeylerine bakılmıştır. [Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] $38 / 38 + 3 = .93$ bulunmuştur. Uzman değerlendirmelerinin .90 ve üzerinde olması araştırmanın güvenilirliği için uygundur (Miles ve Huberman, 2019, s.64). Araştırma sonuçlarının nicel olarak da yorumlanabilmesi için verilerin frekansları ve yüzdeleri (%) hesaplanmıştır.

Eğitim bilimleri alanında iki uzmanın değerlendirmeleri sonucunda dokuz tema altında görüşler incelenmiştir. Bunlar; sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimi tecrübe etme durumları, uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sıkıntılar, uzaktan eğitimin fayda ve zararlarının değerlendirilmesi, uzaktan eğitimde öğrencinin değerlendirilmesi süreci, sınıf öğretmenlerinin yüz yüze eğitimi değerlendirmeleri, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılması, sınıf öğretmenlerince ilkokul için uygun görülen yöntem, uzaktan eğitim destekli yüz yüze eğitime öğretmenlerin bakışı ve öğretmenlere hizmet içi eğitimin gerekliliği'dir.

BULGULAR VE YORUM

Uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin sınıf öğretmenleri tarafından karşılaştırılmalı değerlendirilmesini amaçlayan çalışmada görüşülen 15 sınıf öğretmenin görüşleri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre dokuz tema oluşturulmuştur. Bu temalar; sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimi tecrübe etme durumları, uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sıkıntılar, uzaktan eğitimin fayda ve zararlarının değerlendirilmesi, uzaktan eğitimde öğrencinin değerlendirilmesi süreci, sınıf öğretmenlerinin yüz yüze eğitimi değerlendirmeleri, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılması, sınıf öğretmenlerince ilkokul için uygun görülen uygulama, uzaktan eğitim destekli yüz yüze eğitime öğretmenlerin bakışı ve öğretmenlere hizmet içi eğitimin gerekliliği temalarıdır.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimi Tecrübe Etme Durumları

Grafik 1'de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecini tecrübe etme durumları verilmiştir.

Grafik 1: Öğretmenlerin uzaktan eğitimi tecrübe etme durumları

Grafik 1 incelendiğinde görülmüştür ki çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin hepsi aktif olarak Whatsapp programını (f:15) kullanmışlardır. Bunun yanında Zoom programı (f:4), Eba TV (f:7), Eba.gov.tr (f:10) öğretmenlerin uzaktan eğitimi tecrübe etmede kullandıkları diğer kaynaklardır. Öğretmenlerin bu süreçte Web 2.0 araçlarına (f:3) yöneldikleri ve E-Twinning Projelerine (f:2) katıldıkları görülmüştür. Öğretmenler bir anda başlayan uzaktan eğitim sürecinin kendilerinde bir tedirginlik meydana getirdiğini fakat süreç içerisinde duruma hakim oldukça bu tedirginliğin azaldığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konuyla ilgili bazı görüşleri şöyledir:

Ö3: Velilerimizle daha önceden kurmuş olduğum whatsapp grubu bizim elimiz ayağımız oldu. Bazı interaktif eğitim sitelerinin şifrelerini paylaştım. Gün gün işlenen konulara yönelik derslerle takibini sağlamaya çalıştım.

Ö5: E twinning projeleri bizim için çok faydalı oldu. Uzaktan eğitim sürecini çok iyi yönettik diyemeyiz ama kendi sınıfım adına iyi oldu diyebilirim. Eba puanları çocuklar adına çok cazip edici. Ebanın yanında whatsapp'dan yararlandık. Satranç mangala turnuvası yaptık. Similasyon çalışmaları yaptık.

Ö9: İlk hafta Whatsapp grupları üzerinden ödevleri verdik. Veliler ödevleri geri yolladılar, çocukları motive edecek sihirli sözcüklerle devam ettik. Daha sonra Eba üzerinden ödevlendirme yaptık.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarını...

Ö₁₀: Uzaktan eğitim ilk defa verdim. Öncelikle sadece Whatsapp'da birebir görüşme zor olduğu için Zoom kullandım. Her ay veli toplantısı yaptım uzman eşliğinde. Zoom programı kullanarak yaptığım toplantıların birinde klinik psikolog davet ettik, kaygının normal ama endişenin olmaması gerektiğini söyledi. Bir başka toplantıda Erzincan Üniversitesinden medya okur yazar uzmanı davet ettik. Kandilde bir hocamızı aldık çocuklarımızla dua ettik, ilçe milli eğitim müdürünü davet ettik.

Ö₁₂: Teknolojik anlamda kendimizi geliştirdik Web 2.0 araçları konusunda kendimizi geliştirmemiz gerekti.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşanılan Sıkıntılar

Grafik 2'de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları sıkıntılar ile ilgili görüşleri verilmiştir.

Grafik 2: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları sıkıntılar

Grafik 2'de görülmüştür ki katılımcı öğretmenlerin hepsi velilerin tutumlarından (f:15) yana sıkıntı yaşamışlardır. Bunun yanı sıra maddi imkansızlığın (f:11) uzaktan eğitimde fırsat eşitsizliğine sebep olan bir durum olduğu, uzaktan eğitimin hakkıyla yapılabilmesi için öğrencilerin yeterli imkanlara sahip olması gerektiği öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Ayrıca katılımcı öğretmenler öz-eleştiriye bulunarak öğretmen yetersizliğinin (f:10) süreçte etkili olduğunu ve öğrencilerin evlerinde internetin olmamasının (f:9) da

uzaktan eğitimi olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir:

Ö₁: Sekiz öğrencim vardı. O sekiz öğrencimin içerisinde üç tanesinin interneti yoktu. Bazı velilerimiz vardiyeli iş olduğu için işe gittiklerinden dolayı konuya başlamak istediğimde ya veli işyerinde ya şurada burada, bu açıdan pek faydalı olmadık.

Ö₂: Öğrencilerin çoğunda internet yok, kiminde telefon yok, bilgisayar yok, tablet yok. Öğrencilerle uzaktan eğitim pek mümkün olmuyordu. Çocukların imkanının olmamasından dolayı canlı dersler yapamıyorduk.

Ö₃: Maalesef öğrencilerimin hepsi canlı derslere katılamadılar. Alt yapı yetersizliği en büyük sıkıntımızdı, teknik yetersizlik, akıllı telefonlarının olmaması ya da internetin olmaması, bunların hepsi birleşince öğrencilerimin yarısıyla dersleri yapabildik.

Ö₄: Velilerde ve bende teknolojiyi kullanamama var.

Ö₁₁: İki öğrencim imkansızlıktan dolayı hiç katılmadı. Fırsat eşitliği sağlanırsa güzel olur, ama fırsat eşitliği olmazsa imkanı olmayan çocuk katılamıyor.

Ö₁₅: Veliye basit bir teknolojiyi bile oturup öğretmek gerekiyor, bunu uzaktan yapmak pek mümkün değildi.

Uzaktan Eğitimin Faydalarının ve Zararlarının Değerlendirilmesi

Grafik 3’de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin faydaları ile ilgili görüşleri, Grafik 4’de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin zararları ile ilgili görüşleri verilmiştir.

Grafik 3: Öğretmenlerin uzaktan eğitimin faydaları ile ilgili görüşleri

Grafik 4: Öğretmenlerin uzaktan eğitimin zararları ile ilgili görüşleri

Grafik 3 ve Grafik 4 incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin bizzat tecrübe ettikleri uzaktan eğitimin zaman (f:2) ve mekan (f:3) bakımında esnek olması, öğrencilerin teknolojik imkanları kullanmayı öğrenmeleri (f:5), kağıt gibi kaynaklar bakımından tasarruf sağlaması (f:2) bakımından faydalı olduğu düşünülmektedir. Bunların yanı sıra uzaktan eğitimde konu tekrarının daha rahat olduğu (f:1) görüşünü savunan öğretmen varken uzaktan eğitimde konu tekrarının çok sıkıntılı olduğu (f:4) görüşünü savunan öğretmenler de vardır. Grafik 3 ve Grafik 4'e baktığımızda kimi öğretmenler uzaktan eğitimi sınıf kontrolü bakımından (f:3) daha rahat bulurken, kimi öğretmenler uzaktan eğitimi sınıf kontrolü bakımından (f:3) sıkıntılı olarak belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler uzaktan eğitimin fırsat eşitsizliğine (f:7) sebep olduğunu düşünürken, öğrencilerin sosyalleşememesi (f:1), eğitimin gerçek anlamda sürdürülememesi (f:9), küçük yaş grubunun uzaktan eğitime uygun olmaması (f:6) gibi konularda zararının olduğunu düşünmektedirler. Bu konudaki bazı görüşler şöyledir:

Ö3: Uzaktan eğitimin gerçekten çocukların teknolojiyi daha faydalı kullanmaları açısından yararlı olduğunu düşünüyorum.

Ö5: Uzaktan eğitimin bence zararı olmadı, öğrencinin motivesi sıcak halde tutulmaya çalışıldı, öğrenci okuldan uzaklaşmadı, uzaktan eğitimde sınıf bütünlüğü, sorular birebir görüldü, konu tekrar edildi. En önemlisi ben uzaktan eğitimin bu yönünü çok takdir ediyorum. Uzaktan eğitimde çocuk anlamadığı yeri defalarca tekrar edebiliyor. Sınıf yönetimini kolaylaştırdı, zaman ve mekan konusunda esneklik sağladı, çok yönlü öğrenme imkanları sağladı, daha fazla

materyal kullanmayı sağladı, öğrencide bağımsız öğrenme becerileri geliştirdi. Bireysel farklılıklar konusunda daha iyi oldu.

Ö₁₅: Uzaktan eğitim gerçekten yapılabilirse mekandan bağımsız olması en büyük avantajı bence. Sınıfta meydana gelen kavga gibi olumsuz durumlar olmuyor. Öğrenci hastaysa dersi kaçırma gibi bir durumu yok. Bunlar faydaları.

Ö₁: Ben uzaktan eğitimin faydalı olduğuna inanmadım. Benim öğrenciler yaş bakımından uygun öğrenciler değildi.

Ö₈: Dersleri yaptık ama derse katılan çocuk için bile yeterli olduğunu düşünmüyorum.

Ö₁₂: Uzaktan eğitimin adil olmadığını düşünüyorum. Eğitimde asıl önemli olan fırsat eşitliği, fakat uzaktan eğitimde olmuyor.

Ö₁₃: Sanal ortamla gerçek ortamın entegre edilmesi gerektiğini gördük. İnsani ilişkilerde zayıflamayı ben zarar olarak görüyorum.

Uzaktan Eğitimde Öğrencinin Değerlendirilmesi Süreci

Grafik 5’de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin başarı durumlarını değerlendirmeleri ile ilgili görüşlere yer verilmiştir.

Grafik 5: Uzaktan eğitimde öğrencinin değerlendirilmesine ilişkin görüşler

Grafik 5 incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenler verilen ödevlerde, testlerde, sınavlarda velinin etkisinin ($f:8$) olduğunu açıkça gördüklerini, bu durumun da öğretim sürecini olumsuz etkilediğini, öğrencilerin gerçek

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarını...

başarılarından farklı görüldüklerini (f:9) belirtmişlerdir. Öğretmenler, özellikle Eba.gov.tr’den yapılan puanlama (f:4) sisteminden kaynaklı velilerin ve öğrencilerin yarış halinde olduğu, sırf puan yükseltmek amacıyla katılımı velilerin gerçekleştirdiği görüşündedirler.

Öğretmenlerin büyük kısmı uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinde ister istemez bir öğrenme kaybı (f:11) yaşandığını, öğrencilerini olması gerektiği gibi değerlendiremediklerini belirtmişlerdir. Bu konudaki görüşlerden bazıları şöyledir:

Ö₁: *Çocuğu değerlendirirken direk çocuğu değerlendiriyor diyemem veli katkısını gördüm. Sanki biz veliye ödev veriyoruz.*

Ö₃: *Kesinlikle öğrenme kaybı olmuştur. Uzaktan eğitimde geri dönüt almak gerçekten çok zor.*

Ö₅: *Uzaktan eğitimin değerlendirme sürecinde çocuk kitaplardan, internet sitelerinden yararlanıyor. Değerlendirme aşamasında çocuğu yansıttığını düşünmüyorum*

Ö₁₂: *Öğrenme kaybının yaşandığını kesinlikle düşünüyorum. Yüz yüze eğitim gibi olmuyor.*

Ö₁₄: *Çocuk soruyu çözerken yanında defter, kitap da olabilir, arama motorundan da soruların cevaplarına bakmış olabilir.*

Sınıf Öğretmenlerinin Yüz yüze Eğitimi Değerlendirmeleri

Grafik 6’da sınıf öğretmenlerinin yüz yüze eğitim ile ilgili görüşleri verilmiştir

Grafik 6: Öğretmenlerin yüz yüze eğitimi değerlendirmeleri

Grafik 6’da görüldüğü üzere öğretmenler geleneksel eğitim öğretim uygulamaları olan yüz yüze eğitimin özellikle küçük yaş grubu çocuklarda daha faydalı olduğu görüşündedirler (f:4). Öğretmenlere göre, ilkökul çocuğun içinde bulunduğu yaş grubu itibariyle öğretmeni ile fiziksel olarak aynı ortamı paylaşması (f:4) çocuğun gelişimi açısından da önem arz etmektedir. Öğretmenin öğrenciye dokunması (f:5), öğrenciyle göz göze gelmesi (f:5), öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin daha güçlü olması (f:5) yüz yüze eğitimin olumlu yanları olarak belirtilmiştir. Bunların yanında sınıfların kalabalık (f:1) olması yüz yüze eğitimin olumsuz yanı olarak görülmektedir.

Ö₁: Okuldaki sorumluluk daha büyük. Yüz yüze eğitimde dersleri daha kontrollü ve düzenli bir şekilde takip ettiklerini, yaptıklarını ben gözlemledim.

Ö₂: İlkokul öğrencisi öğretmenin bakışından konuşmasından, mimiklerinden hareketlerinden öğretmene alışmış.

Uzaktan Eğitim ve Yüz yüze Eğitimin Karşılaştırılması

Grafik 7’de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimi karşılaştırmalı değerlendirmeleri ile ilgili görüşleri verilmiştir.

Grafik 7: Uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılması

Araştırmaya katılan öğretmenler, teknolojik imkanların kullanımı (f:2) bakımından uzaktan eğitimin faydalarından bahsederken, çocukla iletişim kurmada yüz yüze eğitimin daha faydalı (f:1) olduğu görüşündedirler. Ayrıca öğretmenler anında geri dönüt alma bakımından yüz yüze eğitimin (f:5) önemi üzerinde durmuşlardır. Uzaktan eğitimde sınıf yönetimi (f:1) bakımından

problem olduğu, öğrencilerin ciddiyetinin olmadığı belirtilmiştir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden birkaçı şöyledir:

Ö₁: Uzaktan eğitimde çocuk gülmeli, alaylı davranıyor. Yanındaki babasına bakıyor, ciddiyet yok.

Ö₄: Yüz yüze eğitim gibi olmuyor. Yüz yüze eğitimde bile bazı şeyleri kaçıırıyoruz uzaktan eğitimde kaçan çok şey oldu.

Ö₉: Yüz yüze eğitimin en güzel tarafı bizim dönüt alabilmemiz ama uzaktan eğitimde biz dönüt alamıyoruz

Ö₁₃: Yüz yüze eğitim bizim çocukluğumuzdan beri bildiğimiz, uzman olduğumuz bir alan. Yüz yüze eğitim bence interaktif eğitimden daha sağlıklı, interaktif ortamda çalışmalar, testler, sınavlar aile etkisinden arındırılmalı ama yine de yüz yüze eğitimin yerini tutmayacaktır.

Sınıf Öğretmenlerince İlkokula Uygun Olan Eğitim-Öğretim Uygulaması

Grafik 8’de sınıf öğretmenlerinin ilkokul öğrencileri için uygun olan eğitim-öğretim uygulaması ile ilgili tercihleri yer almaktadır.

Grafik 8: İlkokul öğrencilerine uygun eğitim-öğretim uygulaması

Grafik 8 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitimi tercih etmediği, yüz yüze eğitimi, öğrencilerin yaş grubunu da göz önüne alarak tercih ettikleri (f:5) görülmektedir. Konuyla ilişkili bazı görüşler aşağıda sunulmuştur:

Ö₂: Yüz yüze eğitim bence daha iyi uzaktan eğitimi düşünmüyorum düşünmek de istemiyorum.

Ö7: Yüz yüze eğitimi tercih ederim. Çocuklar büyük de olsa küçük de olsa yüz yüze eğitimin tadını vermez.

Ö9: Özellikle küçük yaş grubu için yüz yüze eğitimi tercih ederim Çocuklarımın öğrenirken ki yüz ifadelerini kaçırmak istemiyorum.

Ö10: Yüz yüze eğitimi tercih etsem de uzaktan eğitimi de yapabilirim her şekilde fakat o doyumunu yaşayamam.

Ö11: Bizim öğrencilerimizin yaş grubu küçük olduğu için onların ruh halinden dolayı bize yüz yüze eğitim uygundur. Bizim yaş grubuna sürekli ders ders olmuyor oyun da olması gerekiyor.

Öğretmenlerin çoğunluğu bundan sonraki eğitim-öğretim uygulamalarını yüz yüze eğitimin yanı sıra uzaktan eğitimle destekleyeceklerini (f:8) belirtmişlerdir. Aşağıda bu konudaki bazı görüşler sunulmuştur.

Ö6: Yaz tatillerinde, hastalık durumlarında çocuklar uzaktan eğitimle desteklenebilir. Bundan sonra uzaktan eğitim destekli yüz yüze eğitim olsun.

Ö7: Bundan sonraki süreçte uzaktan eğitim destekli eğitim yaparım. Uzaktan da eğitim yapılabilirmiş. Bundan sonra gelmeyen öğrenci olduğunda, hasta olan öğrenci olduğunda bu açığın da bu şekilde kapatılabildiğini gördük.

Ö10: Bundan sonra eğitimimi uzaktan eğitimle desteklerim. Ama yüz yüze eğitimin daha değerli olduğunu düşünüyorum.

Ö11: Uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim birlikte yapılabilir ve çok da faydalı olur.

Ö14: Özellikle yarıyıl tatillerinde eğitimimi uzaktan eğitimle desteklerim.

Ö15: Uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim birbirinin alternatifi değil de birbirinin tamamlayıcısı olarak düşünülmeli. Yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim harmanlanmalı.

Öğretmenler İçin Hizmet içi Eğitimin Gerekliliği

Grafik 9'da sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilgili, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir.

Grafik 9: Öğretmenler için hizmet içi eğitimin gerekliliği

Katılımcı öğretmenlerin çoğu hizmet içi eğitimlere katılmak konusunda istekli olduklarını (f:8), birçok hizmet içi eğitime katıldıklarını bu sayede kendilerini geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler hizmet içi eğitimin önemli olduğunu ve öğretmenlerin bu eğitimlere katılmalarının gerekliliğini belirtmişlerdir. Aynı zamanda alınan hizmet içi eğitimlerin uygulanabilmesinin üzerinde durup, uygulanmadığı takdirde alınmasının gereksiz olduğunu belirten (f:1) öğretmen olmuştur. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimin gerekliliğiyle ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö5: Öğretmen arkadaşlara tavsiyem, web 2.0 araçlarını iyi öğrensinler, iyi bilsinler, e-twinning projelerine girsinler, biz bu projelerin faydasını çok gördük.

Ö6: Bu süreç bize çok şey öğretti aslında, çok çok eksikimiz olduğunu öğrendim, kendi adıma tamamlamaya çalıştım, bundan sonraki süreçte de kat kat arttıracam.

Ö9: Öğretmenlerimizin yaş grubunu düşünürsek bazı öğretmenlerimiz teknolojiyle pek barışık değiller. Fakat seminerlerle bu eksiklikler giderilebilir.

Ö10: Öğretmenlerin bireysel yeterliliklerinden ziyade hizmet içi eğitimler verilmeli. Öğretmenlerin hepsinin uzaktan eğitim verebilecek hale getirilmesi gerekiyor.

Ö13: Verilen hizmet içi eğitimlere katıldık, gayette memnunum.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarını yüz yüze eğitimle karşılaştırarak değerlendirmeleri amacıyla yapılan bu çalışmada, elde edilen dokuz tema; sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimi tecrübe etme durumları, uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sıkıntılar, uzaktan eğitimin fayda ve zararlarının değerlendirilmesi, uzaktan eğitimde öğrencinin değerlendirilmesi süreci, sınıf öğretmenlerinin yüz yüze eğitimi değerlendirmeleri, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılması, sınıf öğretmenlerince ilkökul için uygun görülen uygulama, uzaktan eğitim destekli yüz yüze eğitime öğretmenlerin bakışı ve öğretmenlere hizmet içi eğitimin gerekliliği'dir.

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimi tecrübe etme durumlarına baktığımızda, öğretmenlerin uzaktan eğitim yöntemini kullanırken en çok başvurdukları kaynağın Whatsapp programı olduğu görülmüştür. Bunun yanında görüntülü konuşmayı sağlayan Zoom programı, her gün her sınıfa ait ders anlatımlarının olduğu Eba TV ve Eba.gov.tr'den yararlanmışlardır. Öğretmenlerin ağırlıklı olarak Whatsapp programını tercih etmeleri, programın kolay anlaşılır olması ve yaygın kullanımından kaynaklandığını düşündürmektedir. Öğretmenler de bu görüşü destekler nitelikte görüş bildirmişlerdir. World Bank (2020) araştırmasına göre de öğretmenler bu süreçte öğrencilerine ulaşırken sosyal medyadan daha fazla yararlanmaktadırlar. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları programlar ve süreci idare etmeleri, teknolojiyi kullanma durumlarıyla bağlantılıdır. Teknolojiyi iyi kullanan öğretmenler Web 2.0 araçları, e-Twinning Projeleri, Zoom Programı gibi ortamlardan yararlanırken, teknolojiyi iyi kullanamayan öğretmenler Whatsapp programıyla yetinmişlerdir. Öğretmenler, süreç içerisinde programları kullanma konusunda kendilerini geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerden Ö₂, uzaktan eğitim verilen süreçte her hafta ev ziyaretlerinde bulunduğunu, öğrenci sayısının az olması ve öğrencileriyle birbirlerine yakın oturmasının avantajını kullanarak öğrencilerine, öğrencilerinin kendi evlerinde bireysel öğretim yaptığını belirtmiş, mesafe olsaydı eğer uzaktan eğitim sürecini yönetemeyeceği üzerinde durmuştur.

Uzaktan eğitimi pandemi süreci ile sınırlamayıp bundan sonraki süreçte de yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitimin iç içe olacağını belirten katılımcı öğretmenler, ilkökul öğrencilerinin uzaktan eğitim alırken öğrenci velilerinin eğitimin tam merkezinde olduğunu belirtmişler, veli desteğinin öğrenciye artı kazandırırken, veli desteğinin olmamasının çocuklarda öğrenme kaybına yol açtığını söylemişlerdir. Sarı ve Nayır (2020) çalışmaları sonucunda, velilerin eğitim sürecini okulla eş değer gördüklerini, özellikle kendilerini geliştirme

konusunda ve çocuklarının öğrenme süreci konusunda yeterli bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Başaran vd. (2020) çalışmalarında, pandemi sürecinde velilerin öğrencilerle yeteri kadar ilgilenmedikleri sonucuna varmışlardır. Uzaktan eğitim sürecinin olması gerektiği gibi devam edebilmesi için belli bir imkân yeterliliğine sahip olmak gerekmektedir. Velilerin hepsinde bu imkân olmayınca ister istemez kayıplar yaşanmış, eğitimin temel taşlarından olan fırsat eşitliği ilkesi yerini fırsat eşitsizliğine bırakmıştır (Bozkurt, 2020). Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerini Google Form aracılığıyla aldıkları bir başka çalışmada Sönmez vd. (2020) ortaya koymuşlardır ki; yapılan uzaktan eğitimde sosyo-ekonomik durum oldukça etkilidir. Kantos'da (2020) yapmış olduğu çalışmada bilgisayar, televizyon ve internetin olmayışından dolayı yaşanan olumsuzluklardan bahsetmiştir. Benzer şekilde Bayburtlu (2020) çalışmasında bilgisayar ve benzeri teknolojik imkâna sahip olmayan öğrencilerin canlı derslere katılamadıklarını, bu durumun da hem kendileri hem de diğer öğrenciler için olumsuzluk meydana getirdiğinden bahsetmiştir. Türk Eğitim Sen tarafından hazırlanan uzaktan eğitim raporunda da, velilerin imkânsızlıklarından kaynaklı olarak uzaktan eğitimin istenilen sonuca varamadığı sonucu çalışmayla paralellik göstermektedir (TES, 2020). Sabri (2020), her öğrencinin eğitimi takip edebilmesi için internet alt yapısının coğrafi bölgelere göre farklı olmamasının en önemli gerekliliklerden olduğunu belirtmiştir. Velinin fazlaca etkisinin olduğu ilkökul öğrencilerine verilen uzaktan eğitimin kaliteli olması için öncelikle velilerin bu anlamda bilgilendirilmesi, imkânların yanı sıra teknolojiyi kullanmaları konusunda eğitim almaları gerekmektedir.

Öğretmenler, canlı dersler esnasında öğrencilerin ciddiyetten uzak olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum, Eğitim Sen (2020) tarafından yapılan Uzaktan Eğitim Çalıştayı sonuç raporuyla da desteklenmiştir. Raporda öğrencilerin dersler esnasında videoyu kapalı tuttukları, derse katılıp katılmadıklarının belli olmadığı belirtilmiştir.

İlkokul çağındaki öğrencilerin yaş grubu göz önüne alındığında, bu yaş grubu öğrencilerin öğretmeniyle aynı fiziksel ortamda bulunması, öğretmenin ona dokunması, başını okşaması, göz temasında bulunması öğrencinin kendisini öğrenme-öğretme sürecine ait hissetmesi bakımından çok kıymetlidir. Brekelmans vd. (2002), öğretmen-öğrenci arasındaki etkileşimin çocuğun başarısıyla doğrudan ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Yanuschik vd. (2015) çalışmalarında, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini alamayacağını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin öğrencilerinin yaş grubunu dikkate alarak hangi eğitim şeklinin uygun olduğu sorusuna verdikleri yanıtlar sonucunda görülmüştür ki, tüm öğretmenler yüz yüze eğitimi tercih etmektedirler. Ancak

uzaktan eğitim destekli yüz yüze eğitime de sıcak bakmaktadırlar. TEDMEM (2020) tarafından hazırlanan uzaktan eğitim raporunda, ilkokul öğrencileri için yüz yüze eğitimin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Ayrıca ilkokul öğrencileri okul sayesinde ailelerinden farklı bir sosyal ortamda bulunmakta, kendi başlarına var olmaya başlamaktadırlar. ERG (2020) raporunda da, pandemi süreciyle birlikte yapılan uzaktan eğitimde okulda gerçekleşen sosyal öğrenmenin ve sınıf içi akran etkileşiminin kaybolduğu belirtilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin de söylemleriyle uzaktan eğitim sürecinde bunların eksik kaldığı görülmüştür. Bunun yanında çocukların teknolojiye hâkim olmaları, birçok programı kullanabilmeleri, interaktif ortamda var olabilmeleri açısından uzaktan eğitim oldukça faydalıdır.

Öğrencilerin değerlendirilmesi sürecinde, yüz yüze eğitimde öğrenci öğretmeniyle aynı fiziksel ortamda bulunmasından ötürü başka kaynaklara pek başvuramamaktadır; fakat uzaktan eğitimde çocuğun soru çözümlerinde veya etkinliklere katılımda tek başına mı olduğu yoksa başkalarından yardım mı aldığı kesin olarak bilinmemektedir. Öğretmenler ayrıca uzaktan eğitim sürecinde geri dönüt alamadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, Kantos (2020) tarafından yapılan çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Öğretmenlerin kendi öğrencileriyle olan değerlendirmelerinde yüz yüze eğitimde parlamayan öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde bir anda zirveye çıkmaları akıllarda soru işareti bırakmaktadır. Velilerin bu anlamda özverili olması, çocuklarının puanları yüksek görünsün diye olmadıkları biri gibi göstermemeleri gerekmektedir.

Katılımcı öğretmenlerin ortak düşüncesi, bundan sonraki sürecin yüz yüze eğitimin yanı sıra uzaktan eğitim ile desteklenmesidir. Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitimin verilemeyeceği zamanlarda alternatif olarak kullanılabilirken, genel olarak yüz yüze eğitimin destekleyicisi olarak kullanılırsa öğrencilere yüz yüze eğitimden aldıkları faydaların yanı sıra uzaktan eğitimden aldıkları faydalar da eklenir. Öğretmenler zaman içerisinde uzaktan eğitim uygulamalarının artacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Şahin ve Tekdal (2005) tarafından 50 adet deneysel çalışmanın meta analiz yöntemiyle değerlendirilmesi sonucu yapılan internet tabanlı uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılması çalışmada, az bir fark da olsa uzaktan eğitim lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bu da uzaktan eğitimin öneminin zaman içerisinde artacağına bir göstergesi niteliğindedir. Benzer sonuç, Kör vd. (2013) tarafından yapılan uzaktan eğitim ve örgün eğitimin öğrenci başarısına etkisi ile ilgili çalışmada kendini göstermiştir. Yapılan deneysel çalışmada, uzaktan eğitim öğrencilerinin başarısında yüz yüze eğitim öğrencilerinin başarısına göre belirgin düzeyde artış olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin konu olduğu hemen her çalışmada hizmet içi eğitimin gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Bu durum ile ilgili görüşlere bakıldığında, öğretmenlerin de bunu destekledikleri, hizmet içi eğitimlerden çok faydalandıkları ve faydalanmaya da devam edecekleri görülmüştür. Öğretmenlere uzaktan eğitimi uygulayabilmek ve uzaktan eğitim için gerekli materyalleri hazırlayabilmek için hizmet içi eğitimler verilmelidir (Eğitim Sen, 2020). Hizmet içi eğitimlerin çeşitlendirilerek devam etmesi öğretmenlerin mesleki gelişimleri açısından önemlidir. Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olduğu, fakat yüz yüze eğitime alternatif olarak görüldüğü için yeteri kadar gelişmediğini belirten Yılmaz ve Düğenci (2010) uzaktan eğitimin desteklenmesi gerektiğini, hizmet içi eğitimlerde uzaktan eğitimin tercih edilmesinin faydalı olacağı üzerinde durmuşlardır. Bu sonuç, yapılan araştırma ile paralellik göstermektedir. Yılmaz (2007) çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojilerini kullanma konusunda ciddi anlamda eksikliklerinin olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde Ulaş ve Ozan (2010) yaptıkları çalışmada, sınıf öğretmenlerinin internet temelli teknolojileri kullanma konusunda yetersiz olduklarını ortaya koymuştur. Farklı araştırma sonuçları da göstermektedir ki hizmet içi eğitim oldukça gereklidir. Araştırmaya katılan öğretmenler, yapılan online hizmet içi eğitimlere katıldıklarını, bunun da kendi gelişimleri için oldukça faydalı olduğu üzerinde durmuşlardır.

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri ışığında gerçekleşen araştırma bize göstermektedir ki; eğitimin hangi koşullarda olursa olsun sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi için, öğretmen, veli-öğrenci işbirliğinin yanı sıra imkânların yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Özellikle küçük yaş grubu öğrencilerin eğitim sürecinde fazlasıyla veli etkisi bulunmaktadır. Bundan kaynaklı velilerin kendilerini yetiştirmeleri, mümkün olduğu kadar özveriyle eğitime katılmaları gerekmektedir.

Uzun zamandır ülkemizde çeşitli şekillerde yararlanılan uzaktan eğitim ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Uzaktan eğitimin başarısında imkan, algı, motivasyon ve etkileşim faktörlerinin etkilerinin incelendiği karşılaştırmalı bir uygulama çalışmasında İbicioğlu ve Antalyalı (2005), uzaktan eğitim ve sınıf ortamındaki eğitimi karşılaştırılmıştır. Uzaktan eğitimin etkili olması için gereken teknolojik imkânlar üzerinde durulmuştur. Üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada bilgisayar kullanma imkânının uzaktan eğitim algısına, motivasyona ve uzaktan eğitim başarısına birincil dereceden etkisinin olduğu görülmüştür. Bu sonuç, yapılan araştırma ile paralellik göstermektedir. İlkokul öğrencilerinin bilgisayar kullanma becerileri, imkânlara ulaşma kolaylıkları onların uzaktan eğitim sürecine daha rahat adapte olmalarını sağlamıştır.

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarını inceleyen Yenilmez vd. (2017), yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının uzaktan eğitimle ilgili olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna varmışlardır. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik bilgilerinin sınırlı olduğu, çok azının daha önce uzaktan eğitim aldığı belirlenmiştir. Aynı sonuç Uzaktan Eğitim Çalıştay Çalışma Raporundaki sonuçlarla uyumludur (Eğitim Sen, 2020). Rapora göre öğretmenler de sürecin başında uzaktan eğitim konusunda tecrübe sahibi değillerdir. Bu araştırmadaki öğretmenler uzaktan eğitim konusunda daha önce tecrübe sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Sınıf Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarıyla yapılan nicel çalışmada Başar vd. (2019), Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği programı öğrencilerinin diğer bölümlere göre uzaktan eğitim algılarını daha yüksek bulmuşlardır.

Katılımcı öğretmenler uzaktan eğitimin maliyet bakımından yüz yüze eğitime göre avantajlı olduğu görüşündedirler. Yüz yüze eğitime öğrencinin devam etmesi için gerekli birçok masraf uzaktan eğitimde yoktur. Atik (2008) yapmış olduğu araştırmada bu durumu destekler nitelikte sonuçlar elde etmiştir. Öğrenci sayısı arttıkça uzaktan eğitime ağırlık verilmesi ekonomik anlamda fayda sağlamaktadır. Yapılan bir başka araştırmada Razeeth vd. (2019), araştırma sonuçlarıyla paralellik gösterecek şekilde uzaktan eğitimin zaman ve maliyet bakımından yüz yüze eğitime göre daha fazla avantaj sağladığını belirtmişlerdir.

Araştırma sonuçları göz önüne alındığında, bir anda uzaktan eğitim vermeleri gereken sınıf öğretmenlerinin zorlandıkları, teknolojiyi kullanma durumlarına göre adaptasyon süreçlerinin değiştiği; fakat zaman içerisinde yapılan hizmet içi eğitimlere de katılarak kendilerini yetiştirdikleri belirlenmiştir. Öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin çevrimiçi olarak yapılması, öğretmenlerin sürece adaptasyonunun hızlanması bakımından önemlidir. Öğretmenlerin süreci daha iyi yönetebilmeleri bakımından velilerin duruma hâkim olması gerekmektedir, bunun için de velilere sürece uyum sağlamalarını kolaylaştıracak eğitimler verilmesi veya bilgilendirilmesi önemlidir. Ayrıca öğrencilerin uzaktan eğitimde var olabilmeleri adına imkânların daha ulaşılabilir hale getirilmesi eğitimin kalitesi bakımından önemlidir. Uzaktan eğitim sürecinde kullanılan EBA içeriklerinin ilkökul öğrencilerinin dikkatini çekecek şekilde olması gerekmektedir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Altıntaş Yüksel, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders- uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 57, 291-303. <http://doi.org.10.7816/ulakbilge-09-57-11>
- Atik, İ. (2008). Alternatif eğitim biçimi olarak uzaktan eğitim ve ekonomik etkinliği. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 3(1), 80-89.
- Ayanoğlu, F. (2020). Covid-19 sonrası dijitalleşme ve eğitim sektörünün geleceği. S. Öz., F. S. Onursal ve C. Terzioğlu (Ed.), *Sektörlerin ve Mesleklerin Geleceği*. Yalın.
- Başar, M., Arslan, S., Günsel, E. ve Akpınar, M. (2019). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 3(2), 14-22.
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E. ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 368-397.
- Bayburtlu, Y.S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>.
- Bişkin, H. (2020). ERG raporu: Uzaktan eğitim öğrencileri nasıl etkiledi?. <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2020/09/12/erg-raporu-uzaktan-egitim-ogrencileri-nasil-etkiledi>.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6 (3), 112-142.
- Brekelmans, M., Wubbels, T. & Den Brok, P. (2002). Teacher experience and the teacher-student relationship in the classroom environment. *Studies in Educational Learning Environments: An International Perspective*. In Goh, S. C. ve Khine, M. S. (Ed.). World Scientific.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (27. Baskı). Pegem A.
- Can, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.

- Demir, F., & Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. 273-292. <http://dx.doi.org/10.37669/milliegitim.775620>
- Eğitim Sen (2020). *Salgın Günlerinde Uzaktan Eğitim Çalıştayı Sonuç Raporu* (4 Eylül 2020).
- İbicioğlu, H. & Antalyalı, Ö. L. (2005). Uzaktan eğitimin başarısında imkan, algı, motivasyon ve etkileşim faktörlerinin etkileri: karşılaştırmalı bir uygulama. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (2), 325-338.
- Kantos, Z. E. (2020). Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim ile ilgili düşünceleri. 8. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi (UBAK) Sosyal ve Eğitim Bilimleri* (22-23 Ağustos 2020), Hattuşa/Çorum. Bildiri Tam Metin Kitabı (Editör: Kemal Çiftiyıldız). 67-81. ASOS.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Pegem A.
- Kör, H., Çataloğlu, E. & Erbay, H. (2013). Uzaktan eğitim ve örgün eğitimin öğrenci başarısı üzerine etkisinin araştırılması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12 (2), 267-279.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2019). *Nitel Veri Analizi* (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy Çev.). Pegem A. (Orijinal eserin yayın yılı 1994).
- Razeeth, M., Kariapper, R., Pirapuraj, P., Nafrees, A., Rishan, U.M. & Ali, S.N. (2019). E-learning at home vs traditional learning among higher education students: a survey based analysis. *South Eastern University of Sri Lanka, University Park, Oluvil, Sri Lanka* (27 Kasım 2019). <http://ir.lib.seu.ac.lk/handle/123456789/3909>
- Sarı, T. & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies*, 15 (4), 959-975. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44335>.
- Sart, G. (2017). Fenomenoloji ve yorumlayıcı fenomenolojik analiz. F. N. Seggie ve Y. Bayyurt (Ed.). *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları* kitabı içinde 70-81. Anı.
- Sönmez, M., Yıldırım, K. & Çetinkaya, F. Ç. (2020). Yeni tip koronavirüs (SARS-CoV2) salgınına bağlı uzaktan eğitim sürecinin sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle değerlendirilmesi, *Turkish Studies*, 15 (6), 855-875. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.43799>.
- Şahin, M. C. & Tekdal, M. (2005). İnternet tabanlı uzaktan eğitimin etkililiği: Bir meta-analiz çalışması. *Akademik Bilişim Konferansı* (04-06 Şubat 2005). Gaziantep.

- TEDMEM. (2020). *Covid-19 Sürecinde Eğitim: Uzaktan Öğrenme, Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (TEDMEM Analiz Dizisi 7). Türk Eğitim Derneği.
- Türk Eğitim Sen. (2020). *Uzaktan Eğitim Raporu*. <https://www.memurlar.net/haber/937673/turk-egitim-sen-den-uzaktan-egitim-raporu.html>, Erişim tarihi: 24.11.2020.
- Ulaş, A.H. & Ozan, C. (2010). Sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojileri açısından yeterlilik düzeyleri? *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 63-84.
- WHO (2020). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020, <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-sopening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>, Erişim tarihi: 13.11.2020.
- Wikipedia. (2020). Impact of the 2019–20 coronavirus pandemic on education. https://en.wikipedia.org/wiki/Impact_of_the_2019%E2%80%9320_coronavirus_pandemic_on_education, Erişim tarihi: 16.11.2020.
- World Bank (2020). The World Bank Education Global Practice Guidance Note: Remote Learning& Covid19. <http://documents1.worldbank.org/curated/en/531681585957264427/pdf/Guidance-Note-on-Remote-Learning-and-COVID-19.pdf>, Erişim tarihi: 19.11.2020.
- Yanuschik, O. V., Pakhomova, E. G. & Batbold, K. (2015). E-learning as a way to improve the quality of educational for international students. *Social and Behavioral Sciences*, 215, 147-155.
- Yenilmez, K., Balbağ, M. Z. & Turgut, M. (2017). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 91-107. <https://doi.org/10.17556/erziefd.305902>.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Seçkin.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 155-167.
- Yılmaz, H. & Düğenci, M. (2010). Hizmet içi eğitime farklı bir yaklaşım: E-hizmet içi eğitim. M. Akgül ve E. Derman (Ed.), *Akademik Bilişim Konferansı Bildiriler Kitabı içinde* (ss.67-74). Muğla Üniversitesi.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The pandemic process experienced with the Covid-19 virus surrounding our world has also seriously affected the education. Face to face education has been interrupted, distance education through technology has become popular. This situation has caused a new process for teachers, parents and students. In particular, teachers make great efforts to achieve this process. The purpose of the research is to evaluate the opinions of primary school teachers on distance education and face-to-face education. In accordance with this purpose; research questions are as follows: What are the opinions of primary school teachers about the distance education process?, What are the easiness and difficulties experienced by primary school teachers in the distance education process?, What are the opinions of the primary school teachers about the face-to-face education process?, What are the easiness and difficulties that primary school teachers experience in face-to-face education?, What are the opinions of primary school teachers when they compare distance education with face-to-face education?.

Related literature is reviewed; by examining the researches that were carried out on face to face and distance education. It was seen that similar results were found in this present research. However, the experiences of teachers were evaluated by taking the current process into consideration.

Methodology: The data was collected by interview technique in this research which was carried out via phenomenology, which is one of the qualitative research patterns. The data of the study was obtained through interviews with 15 active working classroom teachers in the 2019-2020 academic year. All participation was on a voluntary basis. The data was collected by the Zoom or by phone calls due to the pandemic process. Descriptive analysis method was used for analyzing the data. Obtained data was divided into nine different themes; Distance education experiences of primary school teachers, the difficulties experienced in distance education process, evaluation of the pros and cons of distance education, evaluation of students' success in distance education, face to face education experiences of primary school teachers, comparison of distance education and face-to-face education, the method deemed appropriate by primary school teachers for primary school, teachers' view of hybrid education and the necessity of in-service training for teachers.

Results and Conclusions: It was concluded that the participant teachers overcome the process more efficiently in relation to their experience of using technology, but teachers who had less experience in using technology had difficulties during the process. Participant teachers stated that they greatly

benefited from the Whatsapp, through they can communicate with the parents actively. In addition, they also took advantage of Zoom, eTwinning projects and Web 2.0 tools. Teachers stated that parent support is highly important during this process because of age group of the students It has been stated that socio economic equality of opportunities of students plays an active role to participate the distance education. Participants mentioned that distance education can be used in case of necessity, however they prefer face-to-face education rather than distance education in normal conditions. In conclusion, it is thought that diversification and increase of the in-service training should be given to teachers in terms of the quality of education, and providing the training for parents at the same time could be beneficial.